

Atila ER

DELİCELER İÇİNDE BİR DELİCE

Çok sevdiğim bir Grek atasözü vardır: “Taşı delen suyun gücü değil, zerreciklerin devamlılığıdır.” der. Bu atasözünü neden anımsattım? Şunun için:

Geçenlerde, küresel ısınmanın getirdiği iklim değişiminin beyinlerimize mih gibi çakılan sıcak hava dalgalarına aldırmandan, Alsancak Kıbrıs Şehitleri Caddesi’nde adımlarımı gezintiye çıkarmışken, Halim Yazıcı’ ya uğradım. Her zamanki konuk severliğiyle kapıda karşıladı beni. Kısa bir hoş beşten sonra “çıktı!” dedi. O kadar çok sevindim ki anlatamam. Ne güzel, bir şaire talih oyunlarından para çıkmış. Olacak şey değil ama... “Eeee”, dedim. “Kaç para çıktı?” “Milli Piyango’dan mı, Sayısaldan mı?” Yüzüme küfür eder gibi baktı. Öylece baktı. O bakıyor, ben bakıyorum. Bakışlarımızın körfeze doğru savrulduğu bir an, biraz öne doğru eğilerek “ulan sen benimle kafa mı buluyorsun? Ne parası, ne piyangosu, ne sayısalı; yalnızca yeni kitabım çıktı!” der demez okkalı bir kahkaha attığımı anımsıyorum.

Neyse!

Halim Yazıcı’ nın bir önceki şiir kitabını incelerken, iki sözcüğün sık kullanıldığını ve birbirine hem zıt, hem de çok yakın durduklarını görmüştüm. “Taş ve su”. Bu bir tesadüf değildi elbette. O Bergamalı bir şair. Yüzlerce yıllık Alliano antik kentinin Yortanlı Barajı nedeniyle sular altında kalacak olması, bir yazın eri olarak onu çok rahatsız ediyordu. O nedenle de bir önceki “Aşık hava Sineması” adlı kitabında bu iki sözcüğün anlamsal dansını çok iyi yansıtmıştı. Bu anlamsal dans aynı zamanda bir ileti niteliğindedeydi. Bir aydın sorumluluğuyla kültürel değerlerimize sahip çıkma duygusuydu. Kaldı ki üstüne üstlük bir de o toprakların çocuğu. Ben “taş ve su” sözcüklerinin o kitapta kaldığını düşünürken, bir de baktım ki...

Şu günlerde yeni bir kitabının çıkacağını biliyordum. O “çıktı!” sözcüğünden sonra yüzünde güllerin açtığını hissettim. Daha henüz kendine ulaşmadığını ve Yakın Kitabevi’ne geldiğini söyledi. Hemencecik yanından ayrıldım ve koşa koşa gidip kitabı satın aldım ve geri döndüm. Buhur kokusu henüz üstünde olan kitabını ilk bana imzalamasını istedim. Kitabını imzalarken şunları yazdı:

“Sevgili şair dostum Atila Er’e, ilk imzalı ‘deliceler aşkına’yı paylaşmanın sevinciyle”

“İşte bu!” dedim kendi kendime. Mutlandım. Mutluluğumu körfezde uçuşan onlarca martıyla paylaştım.

İzmir şairane bir bakışla bizleri izliyordu. O bakışların ağırlığı altında ezildiğimi hissettim bir an. Sonra rahatladım ve Halim’in yanından ayrıldım.

...bir de baktım ki “sakin suyun ateş hali” adlı şiirinde –tabi ki deliceler aşkına şiir kitabından söz ediyorum- şu dizelerle aynı dansa tanık oldum.

“zaman yoktu. su zaten/yok ki/taş büyüdü/çocuklar saten” (s:50)

Dans sürüyordu.

Halim Yazıcı yukarıda da sözünü ettiğim gibi bir Ege çocuğu: Uslanmaz, biraz da asi. “Deliceler Aşkına” derken, aşk acısından daha delirmemiş, ancak delirmek üzere olan bir şairin iç çalkantılarını dillendiriyor diye düşünüyordum. Beni yanılttı. Aslında o, meyve vermeyen ağaçların acısından yola çıkarak aşkı marazadan kurtarmaya çalışıyormuş. Genel “delicelerin” gölgesinde zeytin delicesinin ıstırabını şiirselleştirmiş. Ne zamana kadar peki? Deliceler aşılınıp, aşılını tutuncaya kadar. Yani? Yanisi şu: Artık meyve zamanıdır. Onun için kitabının başlangıcına şu dizeleri düşmüş şair:

“zeytinyağı koysam bir kırık tabağa
bansam aşklarımı kekiklere dağlara” (s:7)

Bir önsöz gibi, ne kadar da güzel, öyle değil mi?

Halim Yazıcı daha ilk şiiriyle sokaklardan, kedilerden, güvercinlerden, çöp tenekelerinden, saat kulesinden; kısacası yaşadığı kentten özür diliyor adeta. Yaşanılır bir dünya için verdiği mücadelede yalnızlaşması ardından hayıflanmayı getiriyor. İronik göndermeler var geçmişin dehlizlerine; belki de bir özlem. Kendisiyle bir yüzleşme de denilebilir buna. Öyle olmasa şu dizelere sığınır mıydı şair:

“74’de sinemalar daha beyaz
ölüm yakın, dergiler bayrak
ellerimiz mahir, sıcak” (s:10) der miydi?

Sözcüklerle oynamayı, onları “ti” ye almayı seviyor Yazıcı. Yaşamın bütününe kucaklıyor bu “ti” ler. Çünkü önce kendinden başlıyor işe. Elbette ki bu durum, kendisiyle barışık bir insanın ortaya koyabileceği tavırlar. Bir anlamda alçakgönüllülük, mütevazilik. Dolayısıyla bu duygusal armoni içerisinde toplumsal bir çıkış yolu arıyor hayatın gelgitlerinde. “yangından önce ilk yakılacak” şiiri buna en güzel örnek diye düşünüyorum.

“yangından önce ilk yakılacak/sim dudaklı/saniyenin onda biri/iki kulaç uzaklığı/dantelamin iğde kokusu/uzun dağlar eteği/ne yazdım/diye düşünürsen hallerine/ne halim kaldı/ne yazıcı/ne de yazacak halim.” (s:11)

Yine yukarıdaki şiirde görüldüğü gibi şair söz sanatlarından (edebi sanatlar) “Heyecana Bağlı Sanatlar” çerçevesinde “tezat”ı, “Fikre Bağlı Sanatlar” çerçevesinde de “cinas”ı çok iyi kullanmış. Anlamda birbirinin karşısı olan fikirleri bir arada kullanmaktan doğan tezat sanatı’nın etkileme gücü çok mükemmel. Çünkü güçlü tezatlar okuyucunun ilgisini çekmekle kalmıyor, estetik heyecanımızı da sonuna kadar zorluyor. İşte, “yangından önce ilk yakılacak” dizesi buna güzel bir örnek. Cinasa baktığımızda ise; (yani söz arasında yolunu bulup aynı kelimeyi ayrı anlamlarla tekrarlama) bunda da başarılı olduğunu görüyoruz. İşte buna da en çarpıcı örnek şu dizelerdir: “ne halim kaldı/ne yazıcım/ne de yazacak halim”. Şair kendi adıyla (Halim) cinas oyununu yakalıyor. Elbette ki bütün bu söz sanatlarındaki ustaca oyunu, Halim Yazıcı’ nın başarılı olduğu kadar zeki bir şair olduğunu da ortaya koyuyor. Çünkü genel şiir izleğinde de bunu net olarak görebiliyoruz.

Halim Yazıcı okuyucuyu şaşırtmayı seviyor. Tıpkı beni şaşırttığı gibi...”gözkelebekleri” ni “gözbebekleri” diye defalarca okuyup, sonra da dakikalarca kendi kendime gülmem bunun en güzel örneği olsa gerek. Bir şey daha dikkatimi çekti. Çok önemli bir şey: İçindekiler bölümünü dikkatlice okuyun! Ama çok dikkatli okuyun! Bakalım benim gördüğümü görebilecek misiniz? Şiir adları öylesine özenle alt alta getirilmiş ki; sanki farklı bir şiir ortaya çıkmış. “İçindekiler” sözcüğünü kaldırın ve o bölümü ortalarında bir sayfaya yerleştirin, alın size bir şiir. Bu açıdan da bakıldığında Halim Yazıcı’ nın şiirle yatan, şiirle kalkan şiirkolik bir şair olduğunu göreceksiniz. Böylesine duyarlı bir şairle aynı kenti paylaşıyor olmak ve aynı havayı teneffüs etmek, kentdeşi ve şair dostu olarak beni gönendiriyor. Varsıllaştığımı hissediyorum.

Birçok şair gibi “aşk” tem’i Yazıcı’ nın vazgeçilmezlerindedir. Aşka uzaktan bakan bir insan değil o. Bilakis yoğun yaşayan biri. Dolayısıyla şiirlerine yansıyan aşklar, tıpkı peteği alınmış bal kadar lezzetli ve doğaldır.

“ey/arkasından ölü sevgili izleri/bırakan hayat/diril/ateşböcekleri ölümleriyle/ses ver/aç camlarını/ey aşk/gül topuklarıyla/gir içime/dünyanın ebemkuşaklarıyla.” (s:15)

Yazıcı sözcüklerle oynamayı seviyor dedim ya; aynen öyle. Kökenlerine bakmaksızın farklı sözcükleri yan yana getirerek kendine özgü yeni sözcükler türetiyor: foçablues, panflütgüvercin vb.

Daha çok ikilik ve üçlüklerden oluşturmuş şiirini; zaman zaman da dörtlüklerden. Kendini tek bir kalıba hapsetmemiş. Önceki kitabında kullandığı “düş satıcısı” imgesini farklı bir söylemle bu kitabına da taşımış

şair. Düş kurmayı çok seviyor olmalı. Kurduğu güzel düşleri kendi dünyasına hapsetmeyip, bilmediği çocuklarla paylaşıyor.

Bir düşünceye göre eğer şair kendi yazdığı şiirleri ezberinde tutuyorsa, bir süre sonra yeni yazdığı şiirlerde ister istemez tekrara düşebiliyormuş. Katılmak mümkün. Yazıcı , şiirlerini ezbere biliyor mu bilmem; ancak bir önceki kitabındaki şiirlerinin etkisinde fazlasıyla kalmış diyebiliriz. Aynı sözcükleri sık kullanmanın getirdiği dize benzeşimleri, duygu çakışmalarının yoğunluğu, teneffüs ettiği havanın oda içi sıkışması, odasını havalandırmaması yeni şiirlerinde bir sıklık oluşmasına neden olmuş. Umarım bu sıklığı kısa zamanda atlatır ve ondan beklediğimiz geniş ufuklu şiirleri bizimle yeniden paylaşır. Çünkü bu ufuk zenginliği Halim Yazıcı' da fazlasıyla mevcut.

Sıkça kullandığı sözcüklerden söz ettik. Buna şu örnekleri verebiliriz: Zeus, Mahir, sardunya, su, taş, zeytin, yağmur, deniz, çiçek, zaman, aşk, ölüm, vapur, caz, çocuk, mavi, göz, rüzgar, düş vb.

Kitaptaki şiirlere baktığımızda genellikle lirizmin hakim olduğuna tanık oluyoruz. Bütün bu lirik duygular içindeki devinimsellik salt bireysel duygular boyutunda kalmamış. O duyguların içerisine simgesel olarak devrim önderlerinden Mahir Çayan, Yılmaz Güney, Che Guevera gibi isimleri de serpiştirerek toplumcu yanını da okuyucuya sezdirmeyi ihmal etmemiş.

“yağmur türküsünü/yağmur altında/sırlıslıkam söylediğimiz yılları/kağıttan film olmamıştı/che henüz!” (s:36) gibi, ya da “afişlerini çaldığımız yılmaz güney/arkadaş'ımız değil miydi?” (s:9)

Bulunduğu ortamdan bir süreliğine kopup, uzaklara gitmenin özlemi sezileniyor şiirlerinin satır aralarında. Yaşadığı kentin ağır koşulları, sorumlulukları, yorgunlukları şairde “gitmek” fiilini eyleme dönüştürme noktasında adeta tetikliyor. Bunu gerçekleştiremeyince de en çok ihtiyacı olan “umut” a da veda etme gereksinimi duyuyor.

“akşam/kırmızı bir güldür/çıkar gelir/gülün etrafı/siyah hale/ince tül kokusudur/uçardı gök uçardı aşk/hoşça kal umut hoşça kal.” (s:54)

Ne tesadüf!

Bir veda dizesiyle bitirmiş şiir güldestesini Halim Yazıcı.

“hoşça kal vapur.” (s:69)

İzmir çocuğu ya!...

(Deliceler Aşkına, Halim Yazıcı,Şiirden Yayınları, Mayıs-2007)